

Докійчук М.Ю., студентка БП-4 кафедри
Школа соціальної роботи, факультету соціальних
наук і соціальних технологій НаУКМА

mariaa_dok@ukr.net

Науковий керівник: **Дума Л.П.**, старший викладач,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
lduma@ukma.kiev.ua

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ ДОСТУПНОСТІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Архітектурна доступність підвищує рівні можливості людей з різними потребами здобути освіту, знайти гідну роботу, користуватися громадськими послугами, брати участь у різних соціальних, культурних, оздоровчих заходах.

Соціальна доступність середовища й належне інформаційне забезпечення, освітня доступність, яка залежить не лише від законодавчого забезпечення можливості навчатися у ВНЗ, вважаються базовим підґрунтям здобуття вищої освіти молоддю з інвалідністю.. Серед бар'єрів доступності часто згадуються такі: фінансовий, інформаційний, емоційний та комунікативний бар'єри, а також фізичні обмеження молоді з інвалідністю

[1]. В цілому, це призводить до поступового скорочення у вищих навчальних закладах кількості студентів з числа осіб з інвалідністю.

Україна ратифікувала низку міжнародно-правових актів щодо захисту прав осіб з інвалідністю, які регулюють забезпечення принципів доступності та універсального дизайну. На виконання Плану заходів Міністерства освіти і науки України щодо виконання Закону України «Про вищу освіту», затвердженого наказом МОН, міністерством ініційовано проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року». Цим документом передбачено забезпечення доступу осіб з інвалідністю, зокрема з ураженнями органів зору, слуху, опорно-рухового апарату, до будівель, споруд і приміщень вищих навчальних закладів та вжиття заходів щодо їх відповідного переобладнання [2].

Проте, як свідчать дані МОН України, наразі лише 11 % від загальної кількості навчальних закладів є повністю доступними для осіб з інвалідністю. Зокрема, 39,2 % закладів обладнано пандусами, з яких 23,1 % відповідають вимогам державних будівельних норм (ДБН) [3]. Це

пояснюється тим, що для реконструкції приміщень ВНЗ необхідно передбачити державне фінансування, адже самостійно ВНЗ не в змозі своєчасно забезпечувати студентам з інвалідністю усі необхідні умови. Втім, ряд державних навчальних закладів займаються створенням безбар'єрного середовища за рахунок власних коштів.

Критерій доступності навчального закладу містить вимоги щодо: безперешкодного, зручного руху осіб з інвалідністю прилеглою територією і приміщеннями навчального закладу; безбар'єрного входу у приміщення; доступності до дверних і відкритих прорізів; пристосованості для використання санвузлів, місць відпочинку; підходів до різного обладнання і меблів; наявності засобів інформаційно-навігаційної підтримки, контрастного фарбування дверей і сходів, а також виділення місць для паркування автотранспортних засобів осіб з інвалідністю [4].

Архітектурна доступність навчальних будівель має забезпечуватись на основі підходу *inclusive building design*, суть якого полягає в усуненні бар'єрів та забезпеченні можливості використання середовища всіма особами без необхідності індивідуального налаштування.

Таким чином, архітектурна доступність навчальних

закладів є важливою складовою дотримання законодавчо визнаного права осіб з інвалідністю на отримання гідної освіти. Незважаючи на ратифікацію Україною міжнародно-правових актів, питання доступності вищих навчальних закладів досі залишається відкритим й потребує комплексного вирішення.

Список використаних джерел

1. М. Є. Чайковський. Інклюзивний освітній простір як середовище соціально-педагогічної роботи з молоддю з інвалідністю [Електронний ресурс] / М. Є. Чайковський // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/Harama/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Znpkhist_2017_13_20.pdf.
2. І. Малишевська. Право на вищу освіту осіб з особливими освітніми потребами та інвалідністю у законодавстві України [Електронний ресурс] / І. Малишевська // «Особлива дитина: навчання і виховання». – 2015. – Режим доступу до ресурсу: [file:///C:/Users/Harama/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/DLog_2015_2_6%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Harama/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/DLog_2015_2_6%20(2).pdf).
3. Наказ "Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 роки" N 855 [Електронний ресурс] // Міністерство

освіти і науки України. – 1109. – Режим доступу до ресурсу:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/v0855290-09>.

4. Шевчук Г.Й. Проблеми доступності вищої освіти для осіб з особливими потребами в Україні [Електронний ресурс] / Шевчук Г.Й. // «Молодий вчений». – 2018. – Режим доступу до ресурсу:
<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/1/194.pdf>.

Єрошенко К.М., аспірантка,
Академія праці, соціальних відносин і туризму
yeroshenko.km@socosvita.kiev.ua
Науковий керівник: **Семигіна Т.В.**,
доктор політичних наук, професор,
Академія праці, соціальних відносин і туризму
semigina.tv@socosvita.kiev.ua

МОЖЛИВОСТІ ПАРАПРОФЕСІОНАЛІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ПОПЕРЕДЖЕННІ ГЕНДЕРНО-ОБУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА

Кількість зафіксованих випадків гендерно-обумовленого насильства в Україні змушує шукати дієві рішення. Так, якщо подивитися дані дослідження поширеності насильства щодо дівчат та жінок, станом на 2014 рік 22% жінок в Україні віком від 15 до 49 років пережили фізичне та /або сексуальне насильство [1, с.53].